

Kunsti põhiõpe

ÜLDSÄTTED

1. Jõgeva Kunstikooli (*edaspidi: kool*) kunsti põhiõppe õppekava (*edaspidi: õppekava*) on dokument, mille alusel toimub õppetöö koolis.
2. Õppekava on välja töötatud arvestades iga õppeastme, õpperühma ja kooli võimaluste omapära.
3. Õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppeaja, õppeainete loendi koos ajalise kestuse ja ainekavadega, õppeainete valiku võimalused ja tingimused kooli lõpetamise kohta.
4. Õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest. Üldosa sisaldab õppe-eesmärke, õppekava põhimõtteid, õppeprotsessi kirjeldust ja kestust, õppeainete loendit. Ainekavad on kirjeldatud õppeainete ja õppeastmete kaupa.

I ÜLDOSA

5. Õppe- ja kasvatustöö üldeesmärgid:
  - 5.1. luua võimalusi isiksuse mitmekülgsuks arenguks ja toetada noore kujunemist hästi toimetulevaks ühiskonnaliikmeks;
  - 5.2. laste, noorte ja täiskasvanute loomevõime avastamine ja kavakindel arendamine;
  - 5.3. õppekavajärgne õppetöö;
  - 5.4. kunstialaseks kutseõppeks vajaliku ettevalmistuse võimaldamine;
  - 5.5. õpilaste kultuurihuvi süvendamine ja silmaringi avardamine;
  - 5.6. kohaliku kultuurielu mitmekesistamine;
  - 5.7. kõrgkunsti vahendamine.
6. Õppekava põhimõtted:
  - 6.1. õppekava ainekavad ei dikteeri vahendite, materjalide ega tehnikate valikut, vaid annavad oskuste arendamiseks suunad, tasemenõuded ja soovitusel muus osas;
  - 6.2. õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi;
  - 6.3. õppetöö kavandamisel peetakse silmas igaühe võimekust, kus kooli ülesanne on suunata õpilast oma tegevust jälgima ja õppimist kavandama, analüüsima ning kujundama isikupärast väljendusstiili;
  - 6.4. õppetöös on õppeained omavahel tihedalt seotud. Õpetajate ülesandeks on valmistada ette edaspidiseks professionaalseks õppeks võimelised õpilased ja vajadusel suunata nad sobivale kunstierialale.
7. Õppeprotsess:
  - 7.1. kooli õppekeel on eesti keel;
  - 7.2. kooliaasta algab ja lõpeb vastavalt üldhariduskoolile kinnitatud korrale;
  - 7.3. õpe toimub õppuri põhi- ja gümnaasiumiharidust või kutsealast koolitust pakkuvate õppeasutuste õppetegevusest vabal ajal;
  - 7.4. õppetöö toimub tunniplaani alusel rühma- ja individuaaltundidena (*edaspidi tund*), mille pikkus on 45 minutit;
  - 7.5. õppeprotsessis kasutatakse õppetöö läbiviimiseks loengu-, ateljee- või klassitundi, õppeväljasõitu, õues õppimist, õppepraktikat, näitust või muid ettevõtmisi.
  - 7.6. õppekorralduse aluseks on huviharidusstandardi alusel koostatud kunstikooli õppekava. Õppekava peab võimaldama jätkata professionaalse kunstihariduse omandamist;

- 7.7. õppimise käigus analüüsib ja hindab õppija koos õpetajaga oma töid pidevalt. Õpetaja on õpitegevuste kavandaja ja looja ning õppimistahtmise innustaja;
- 7.8. hindamine on osa kooli õppeprotsessist;
- 7.9. hindamine toimub hindamiskorra alusel;
- 7.10. hindamine võib olla nii sõnaline (analüüs ja hinnang) kui ka numbriline (hinne);
- 7.11. Numbriline hindamine toimub 10-palli süsteemis ja arvestusena.
- 7.12. Hindamise põhieesmärgid on:
  - 7.12.1. motiveerida õpilast sihikindlamalt õppima;
  - 7.12.2. anda teavet õppimise käigust õpilasele, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanematele;
  - 7.12.3. määratleda õpilaste individuaalsed õpitulemused ja õppekava täitmine.
- 7.13. Hinnatakse:
  - 7.13.1. protsessi;
  - 7.13.2. vahetulemusi (arvestuslik);
  - 7.13.3. poolaasta tulemusi (kokkuvõttev hindamine);
  - 7.13.4. näitusetgevust;
  - 7.13.5. kursuse- ja lõputöid, mille hindamine läheb arvesse kui eksam;
  - 7.13.6. eksami puhul võib hindamisprotsessi kaasata kooli väliseid erialaste teadmistega isikuid;
  - 7.13.7. õpitulemuste arvestuslik ja kokkuvõttev hindamine on aluseks tunnistuste väljaandmisel õppekava nõuete täitmise ja kooli lõpetamise kohta.

8. Õppeastmed:

- 8.1. kooli põhikool (edaspidi *põhikool*) jaguneb järgnevalt:
  - 8.1.1. noorem aste (9-14-aastased), s.o. 0-2. kursus (normaalõppeaeg kokku 3 aastat);
  - 8.1.2. vanem aste (11-19-aastased), s.o. 3.-5. kursus (normaalõppeaeg kokku 3 aastat);
  - 8.1.3. lisa-aastad;
  - 8.1.4. põhikoolis on võimalik ka individuaalõpe, kus õppur läbib õppekava erinevalt õppekavaga sätestatud kestvusest - kas lühema või pikema ajaga;
  - 8.1.5. põhikooli nooremas ja vanemas astmes toimub lisaks 3 kuni 15 päeva õppepraktikat.

9. Õppeastmete kirjeldus:

- 9.1. põhikoolis toimub õpilaste loomevõime kavakindel arendamine ja professionaalseks kunstihariduse omandamiseks ettevalmistamine, õppetöö aluseks on huviala riikliku raamõppekava alusel loodud kunstikooli õppekava;
- 9.2. põhikooli vanema astme lõpetamisel antakse õpilasele Jõgeva Kunstikooli lõputunnistus;
- 9.3. lisa-aastad on ette nähtud nendele kunstikooli lõputunnistusega lõpetanud õpilastele, kes soovivad jätkuvalt ennast edasi arendada kunsti alal ja õpilastele, kes vajavad järjepidevat õpet ja harjutamist kuni üleminekuni professionaalse kunstihariduse omandamisele.

10. Õppe-eesmärgid:

- 10.1. Põhikooli õppe-eesmärgid:
  - 10.1.1. omandatakse ettekujutus visuaalse kunsti liikidest ning nende väljendusvahenditest;
  - 10.1.2. õpitakse tundma ainekavas kasutatavaid visuaalse kunsti mõisteid ja õpitakse neid kõnes ja kirjas kasutama;
  - 10.1.3. õpitakse kasutama erinevaid töövahendeid ja materjale, kasutama erinevaid kunstitehnikaid ja kujutamisi viise loominguliseks eneseväljenduseks;
  - 10.1.4. õpitakse tundma abstraktsele vormi- ja värviõpetusele omaseid väljendusvõimalusi ning lihtsamaid kompositsiooni-, perspektiivi- ja kirjaõpetuse reegleid, mille tulemusena oskab õpilane neid kasutada kujundamisülesannete lahendamisel ruumis ja tasapinnal;
  - 10.1.5. õpitakse tundma voolimise ja kujundamise võtteid;
  - 10.1.6. õpitakse tundma kõrg- ja sügavtrüki olemust;

- 10.1.7. õpitakse tundma ja väärtustama rahvakunsti ning kasutama selle elemente ka oma kunstitöodes;
- 10.2. õpitakse eristama kõrgkultuuri massikultuuri nähtustest.

11. Õppetöö tulemused:

- 11.1. õppetöö tulemusena esitavad õppurid hindeliste arvestustele vastavalt õppekava ainekava ja tunniarvustuse alusel valmis õppetööd;
- 11.2. hindamisel on võimalik õppuri töödest valida vähemalt 1 töö eksponeerimiseks näitusele;
- 11.3. hindamisele esitatavad õppetööd peavad positiivsete hinnetega kinnitama, et õppeeesmärgid on täidetud ja õpilane on õppekavas kirjeldatud teadmised omandanud.

PÕHIKOO			
NOOREM ASTE			
0 KURSUS	1 aasta	6x45min /35näd	210 tundi kokku
Joonistamine	1 aasta	2x45min /35näd	70 tundi aastas
Maalimine	1 aasta	2x45min /35näd	70 tundi aastas
Kompositsioon / Vormiõpetus	1 aasta	2x45min /35näd	70 tundi aastas
1.-2. KURSUS	2 aastat	9x45min /35näd	2x315/630 tundi kokku
Joonistamine	1 aasta	2x 45min /35näd	70 tundi aastas
Maalimine	1 aasta	2x 45min /35näd	70 tundi aastas
Kompositsioon	1 aasta	3x 45min /35näd	105 tundi aastas
Vormiõpetus	1 aasta	2x 45min /35näd	70 tundi aastas
VANEM ASTE			
3.-4. KURSUS	2 aastat	12x45min /35näd	2x420/840 tundi kokku
Joonistamine	1 aasta	3x 45min /35näd	105 tundi aastas
Maalimine	1 aasta	3x 45min /35näd	105 tundi aastas
Kompositsioon	1 aasta	3x 45min /35näd	105 tundi aastas
Vormiõpetus	1 aasta	3x 45min /35näd	105 tundi aastas
5. KURSUS	1 aasta	8x 45min/35näd	280 tundi kokku
Joonistamine	1 aasta	3x45min /35näd	105 tundi aastas
Lõputöö	1 aasta	5x45min /35näd	175 tundi aastas
ÕPPEPRAKTIKA	2 aastat	21x45min /2 aastat	42 tundi kokku
LISA-AASTAD	1 aasta	6x45min /35näd	210 tundi kokku

JOONISTAMINE

NOOREMA ASTME AINEKAVA EESMÄRGID

- Joonistamise tähtsuse selgitamine ja selles peituvate võimaluste avamine.
- Põhiliste joonistusvahendite, -materjalide ja -võtete tutvustamine.

NOOREMA ASTME AINEKAVA

0 kursuse õppesisu

1. Õigete joonistamisharjumuste ja -võtete omandamine. Joonistamiskoha valik ruumis ja väljas. Distant objektist. Joonistustlaua (molberti) kasutamine. Joonistamine seistes ja istudes. Õige keha- ja käeasend. Käeharjutused. Küünarvarre, randme ja kämbla kasutamine joonistamisel. Käe surve teadlik reguleerimine.
2. Põhiliste joonistusvahendite, -materjalide ja -võtetega tutvumine. Paberi formaat, selle vastavus motiivile.
3. Joonistuse ülesehituse aluste omandamine. Pildipinna jaotamine osadeks. Esemete ruumilise paiknemise analüüs ja ruumisuhete kujutamine tasapinnal. Joonistuse kompositsiooniline skeem. Parima paigutuse leidmine. Esemete paigutamine lehele (2-3est esemest koosnevad seadeldised).
4. Joonte tüübid. Tegelikud ja abijooned. Viirutuste liigid. Joonekompositsioon. Heledad jooned tumedal pinnal.
5. Valguse ja varju kasutamine. Loomulik ja kunstlik valgus. Valguse suund ja tugevus. Üldine valguse ja varju vahekord. Omavari.
6. Inimese kujutamise alused. Lihtsamate anatoomiliste vormide kujutamine. Inimfiguuri põhiproportsioonid ja mahtude jaotumine.

I kursuse õppesisu

1. Õigete joonistamisharjumuste ja -võtete omandamine. Joonistamiskoha valik ruumis ja väljas. Distant objektist. Joonistustlaua (molberti) kasutamine. Joonistamine seistes ja istudes. Õige keha- ja käeasend. Käeharjutused. Küünarvarre, randme ja kämbla kasutamine joonistamisel. Käe surve teadlik reguleerimine. Käe ja silma koordinaatsioon. Mõõtmisviisid ja -vahendid.
2. Põhiliste joonistusvahendite, -materjalide ja -võtetega tutvumine. Paberiliigid, paberi valiku sõltuvus joonistusvahenditest ja töö kestusest. Paberi formaat, selle vastavus motiivile. Standardformaadid. Erinevate formaatide kasutamine. Püst- ja põikiformaat. Pliiatsid ja nende märgistamisvahendid. Süsi, sous, sangviin, pastellid, kriidid jm. joonistusvahendid. Kustutuskummid ja nende kasutamine joonistamisel. Tintenpen, marker ja tušš.
3. Joonistuse ülesehituse aluste omandamine. Vaatepunkt - asukoht kujutatava suhtes ja selle valik. Kadreerimine. Silmapiiri määramine. Pildipinna jaotamine osadeks. Esemete ruumilise paiknemise analüüs ja ruumisuhete kujutamine tasapinnal. Joonistuse kompositsiooniline skeem. Parima paigutuse leidmine. Esemete paigutamine lehele (2-3est esemest koosnevad seadeldised). Esi- ja tagaplaan. Lehe üla- ja alaosa. Elementaarsed perspektiivseadused. Esemete kujutamine rakursis. Pealt- ja altvaade. Silmapiiri määramine. Ringi perspektiiv - ellips.
4. Lihtsamad üldistamisvõtted ja nende rakendamine. Esemete taandamine geomeetristeks algvormideks. Lihtsamate geomeetriste vormide konstrueerimine ja

- kujutamine õigetes proportsioonides. Vormiharja märkimine. Üldistamine elementaarsel tasemel. Joonistus kui tervik.
5. Joonte omadustega tutvumine. Joonetugevus väljendusvahendina. Pidev- ja katkendjoon. Joonlaua kasutamine.
  6. Visandamise alused. Kiire ja valikuline kujutamine. Olulise ja ebaolulise eristamine. Karaktersete tunnuste analüüs ja rõhutamine.
  7. Joonte tüübid. Tegelikud ja abijooned. Viirutuste liigid. Joonekompositsioon. Heledad jooned tumedal pinnal.
  8. Valguse ja varju kasutamine. Loomulik ja kunstlik valgus. Valguse suund ja tugevus. Üldine valguse ja varju vahekord. Omavari.
  9. Materjaliõpetus. Loodus- ja tehisvormide võrdlev analüüs. Orgaaniliste materjalide faktuuri edasiandmine. Loodusvormide detailiseeritud kujutamine (taimed ja nende osad, kivid jms).
  10. Inimese kujutamise alused. Lihtsamate anatoomiliste vormide kujutamine. Inimfiguuri põhiproportsioonid ja mahtude jaotumine. Näotüüp ja näoosade põhiproportsioonid. Karaktersete tunnuste rõhutamine.

II kursuse õppesisu

1. Joonistuse ülesehituse põhimõtted. Esemeid ümbritseva ruumi kujutamine. Läbipaistvus. Siluettjoonistus. Looduslikud ja tehisvormid.
2. Joonte rakendamine. Joon kui kontuur. Joon vormi rõhutajana. Joon figuuri ja fooni eraldajana. Abijooned ja nende kasutamise võimalused. Suurte pindade katmine.
3. Üldine tonaalsus. Hele-tumeduse määratlemine. Pooltoonid. Kontrast. Tausta variatsioonid: tume objekt heledal taustal ja hele objekt tumedal taustal. Graafiline ja maaliline pinnakäsitus. Faktuuride mitmekesisus ja nende teadlik kasutamine.
4. Valgus ja vari. Ruumi ja vormi edasiandmine valguse ja varju abil. Vormi rõhutamine valguse abil. Suunatud ja hajutatud valgus. Oma- ja langeva varju omadused. Varjud eri kujuga esemetel. Läige ja refleks.
5. Materjali kujutamine. Drapeering kui kujutamiseobjekt. Voldistiku konstrueerimine.
6. Perspektiiviõpetuse alused. Koondpunkt. Vaatenurga suurus.
7. Spontaanne ja vabajoonistus. Mälu järgi joonistamine. Reaalsed ja fantaasiajoonistused. Kujutusvõime arendamine.
8. Inimfiguuri kujutamine. Inimene kui kujutamiseobjekt. Inimkeha üldvormid ja mahud. Keha sümmeetria. Figuuri kadreerimine. Telg- ja abijoonete kasutamine figuuri ülesehituses. Staatiliste pooside spetsiifika. Raskuspunkt ja toetuspind. Seisev ja istuv figuur. Figuuri karakterised tunnused.
9. Pea ehitus ja portree. Pea skemaatiline kujutamine. Eest- ja külgsuuna. Portree kadreerimine. Pea detailid (kõrv, nina, suu).

VANEMA ASTME AINEKAVA EESMÄRGID

- Lisanduvad uued eesmärgid: kergemalt raskemale, lihtsamalt keerulisemale. Juba omandatud teadmisi ja oskusi kasutatakse keerukamate ülesannete lahendamisel.

VANEMA ASTME AINEKAVA

III kursuse õppesisu

1. Inimese anatoomilise ehituse tundmaõppimine. Figuuri ealised ja soolised iseärasused. Mehe ja naise kehaehituse erinevused. Eri vanuses laste kehaproportsioonid.
2. Portree ja figuur. Kolju ehituse tundmaõppimine. Näoväljenduste edasiandmine. Kaksikportree. Dünaamiline poolfiguur. Figuuri kujutamine lihtsas rakursis.
3. Jäsemete kujutamine. Käe ja randmeliigese konstrueerimine. Kүүnarvarre ehitus. Jala ja hüppeliigese kujutamine.
4. Materjalide omadused. Materjalomaduste võrdlev analüüs (tekstiil, paber, klaas, metall, puit, keraamika, plastmass jms). Keeruka pinnafaktuuriga objektid. Võtted faktuuri ja tekstuuri edasiandmiseks.
5. Loomade kujutamine staatiliselt ja liikumises. Looma figuuri ja fragmendi kujutamise põhimõtted.
6. Visandamise põhimõtted.
7. Motiivi valikuline kujutamine. Hüperrealistlik kujutamine.

IV kursuse õppesisu

1. Figuraalse kompositsiooni alused. Seisev, istuv ja lamav figuur. Figuur rakursis. Poosi staatika ja dünaamika. Raskuspunkt ja raskuspunkti vertikaal. Figuur ja riietus (argirõivastus, originaalkostüüm jne). Mitmefiguuriline kompositsioon.
2. Kujutava geomeetria alused. Siseruumi (interjööri) ja välisruumi perspektiivne kujutamine. Õhuperspektiiv. Maastiku kujutamine. Arhitektuursete vormide edasiandmine.
3. Stiliseerimine. Peamised stiliseerimisvõtted. Keerukate kujutamiseobjektide vormi lihtsustamine ja tüüpilise rõhutamine.
4. Joonistamisprotsessi etapid. Eesmärkide püstitamine. Vahendite valik. Materjali kogumine ja kavandamine. Süžee ja teema eristamine. Läbitöötamine ja viimistlemine.

V kursuse õppesisu

1. Figuur ja ruum. Figuraalse kompositsiooni kavandamine. Inimfiguuri seos siseruumiga. Inimene ja esemed. Inimene ja keskkond.
2. Portree. Karakterportree. Kaksikportree.
3. Figuuri staatika ja dünaamika.
4. Proportsiooniõpetus.

Lisa-aastate õppesisu

Lisa-aastate õppesisu sõltub õppurite tasemest ja eesmärgist edasiõppimiseks. Korratakse 5nda kursuse õppekava ja ka kõike muud varem õpitut.

MAALIMINE

NOOREMA ASTME AINEKAVA EESMÄRGID

- Maaliõpetuse eesmärgiks on õpetada lastele oskust kujutada tegelikkust ja väljendada oma meeleolu värvide abil, treenida silma, et see õpiks ja harjuks nägema ümbritsevat elu ning loodust ja saada suuremat rõõmu püstitatud ülesande täitmisest.
- Õpilane tutvub värvusõpetuse algtõdedega (soojad toonid, külmad toonid).

NOOREMA ASTME AINEKAVA

0 kursuse õppesisu

1. Maalitunnid algavad värvisegamis- ja pinnakatmisharjutustega, kust minnakse edasi lihtsavormilistest esemetest natüürmortide maalimisele.
2. Natüürmortide maalimine vaheldub temaatiliste kompositsioonidega.
3. Õpilane õpib tundma kasutatavate värvide erinevusi ja kasutamisevõimalusi, oskab valida õiget paberiliiki vastavalt ülesannetele.
4. Värvusõpetuses tutvustatakse värvusi kui emotsionaalsuse kandjaid.

I kursuse õppesisu

1. Maalitunnid algavad värvisegamis- ja pinnakatmisharjutustega, kust minnakse edasi lihtsavormilistest esemetest natüürmortide maalimisele.
2. Natüürmortide maalimine vaheldub temaatiliste kompositsioonidega.
3. Õpilane õpib tundma kasutatavate värvide erinevusi ja kasutamisevõimalusi (guašš, akvarell) oskab valida õiget paberiliiki vastavalt värvidele ja ülesannetele.
4. Värvusõpetuses eristatakse primaar- ja sekundaarvärve. Õpitakse helestama ja tumestama värve.
5. Õpilased õpivad tundma elementaarseid mõisteid koloriidist ja oskavad neid rakendada oma töös.

II kursuse õppesisu

1. Jätkatakse naturist maalimist natüürmordi järgi.
2. Tehakse dekoratiivseid pinnalisi ja ka ruumilisi ülesandeid.
3. Erinevate maalikäsitluste katsetamine – laia pintsliga üldistav, laseeriv.
4. Ülesandeid varieerides sobiks vahepeal teha temaatilisi kompositsioone ja geomeetrilisi- abstraktseid pilte.
5. Portreemaal. Autoportree.

VANEMA ASTME AINEKAVA EESMÄRGID

- Maalimise õpetuse eesmärgiks on õpetada lastele oskust kujutada tegelikkust ja väljendada oma meeleolu värvide abil ja harjutada silma, et see õpiks ja harjuks nägema ümbritsevat elu ning loodust võimalikult täpselt.
- Õpetada lastele värviperspektiivi mõistet ja psühholoogilist mõju (eseme kaugus või lähedus; külm ja soe toon).

- Õpetada valima ja paigutama maalile neid värve, mida õpilane peab vajalikuks oma teose mõtte selgemaks väljaütlemiseks, soovitava meeleolu tekitamiseks.
- Arendada õpilase analüüsimisvõimet.

VANEMA ASTME AINEKAVA

III kursuse õppesisu

1. Erinevatele tasapindadele asetatud esemete kujutamine natüürmordis. Monokroomne natüürmort (näiteks: kasutades värvilist valgust). Akromaatiline natüürmort.
2. Natüürmordi üles seadmine õpilaste poolt.
3. Natuuri järgi maalimisel pöörata senisest enam tähelepanu stilisatsiooni võimalustele, koloriidi- ja hele-tumeduse käsitlusele.
4. Õpilased õpivad edasi andma erinevaid materjale: klaas, keraamika, eri materjalidest draperiisid jne.
5. Akvarellmaali tehniliste võtete tutvustamine (näiteks: lillemaal).
6. Portree- ja figuurimaal.
7. Lahendatakse sümbolistlikke, abstraktseid, dekoratiivseid jm erinevas laadis ülesandeid.
8. Koopia maalimine valitud tuntud kunstiteose järgi.

IV kursuse õppesisu

1. Natuuri järgi maalimisel pöörata senisest enam tähelepanu stilisatsiooni võimalustele, koloriidi- ja hele-tumeduse käsitlusele.
2. Vaadeldakse värvuste vastastikuseid mõjusid.
3. Õpilased õpivad edasi andma erinevaid materjale: klaas, keraamika, eri materjalidest draperiisid jne.
4. Portree- ja figuuri maalimine. Figuuri maalimine ümbruses, kus ruumil on suurem osakaal.
5. Fragmendi valimine, kadreerimine ja maalimine.
6. Tutvumine ekspressiivse maalimislaadiga.
7. Õlimaal.
8. Pöörata tähelepanu pildi väljendusrikkusele ja terviklikkusele.

Lisa-aastate õppesisu

1. Lisa-aastate õppesisu sõltub õppurite tasemest ja eesmärgist edasiõppimiseks. Korratakse 5nda kursuse õppekava ja ka kõike muud varem õpitut.
2. Maalitakse valdavalt figuuri, portreid ja natüürmorte.

KOMPOSITSIOON

NOOREMA ASTME AINEKAVA EESMÄRGID

- Kompositsioon on tihedalt seotud kõigi kunstiliikidega: joonistamine, maalimine, skulptuur, graafika jt. Põhirõhk kompositsiooniõpetuses on loominguilisel fantaasial, süžee kujutamise karakterisusel, ekspressiivsusel ja dekoratiivsusel.
- Kunstiõpetuses õpitakse pliiatsi-, pintsli-, akvarelli-, guašši-, pastelli- ja teisi tehnikaid. Õpitakse tundma värvusõpetust, kus selgitatakse värvuste vastastikuseid mõjusid, kontrastide ja koloriidi tekitamise võimalusi ja analüüsitakse värvuste mõjusid.
- Üldkompositsiooni alla kuulub ka dekoratiivne kompositsioon, mis hõlmab dekoratiivse kujunduse nähtusi, õpetab tundma rahvuslikku ornamentikat ja looma uusi ornamente kasutades pinna jaotamisel tasakaalu. Kompositsioon hõlmab ka kirjakunsti, samuti sisaldab disainielemente esemete ning nende kaunistuste valmistamisel, näiteks paberist, kartongist, kangast jne.

NOOREMA ASTME AINEKAVA

0 kursuse õppesisu

1. Õpilased alustavad kompositsiooni joonte ja pindadega.
2. Õpilane õpib kompositsioonis siduma teemat süžee ja valima motiive.
3. Tehnikatest õpitakse sügavamalt guaššmaali ja akvarelli. Tutvutakse lihtsamate graafika tehnikatega, näiteks papitrükk, monotüüpia jne.
4. Joonte ja pindade liigid. Pindade suhe tervikusse. Dominantsed ja mittedominantsed pinnad. Dekoratiivsed pinnad. Pinnafaktuur ja –tekstuur.
5. Figuraalne kompositsioon. Figuuri kujutamise ja paigutamise alused.
6. Dekoratiivne kompositsioon.
7. Mahuline kompositsioon. Erinevate materjalide kasutamine mahuliste (ruumiliste) esemete valmistamisel. Esemepindade dekoreerimine, kaunistamine. Pinnafaktuuri kasutamine töö ilmastamiseks.

I kursuse õppesisu

1. Õpilased alustavad kompositsiooni joonte ja pindadega, õpivad tundma geomeetrilisi ja vabakäelisi pindasid, nende vahelisi proportsioone, suhteid tervikusse. Tutvuvad mõistetega siluett, figuur, foon.
2. Õpilane õpib kompositsioonis siduma teemat süžee ja valima motiive.
3. Floora ja fauna motiiviga kompositsioon(akvarell, papitrükk vm tehnika).
4. Tehnikatest õpitakse sügavamalt guaššmaali ja akvarelli. Tutvutakse lihtsamate graafika tehnikatega, näiteks papitrükk, monotüüpia jne.
5. Üldkompositsiooni alused. Joonte ja pindade liigid. Pindade vahelised proportsioonid. Pindade suhe tervikusse. Siluett. Dominantsed ja mittedominantsed pinnad. Dekoratiivsed pinnad. Pinnafaktuur ja –tekstuur.
6. Figuraalne kompositsioon. Figuuri kujutamise ja paigutamise alused. Karaktersete tunnuste rõhutamine. Süžee terviklikkus.
7. Lakooniliste väljenduste andmine siluetiga.
8. Dekoratiivne kompositsioon. Dekoratiivne kujundamine. Värvusteooria rakendamine.
9. Emotsionaalne kompositsioon. Värvuste abil edasiantavad meeleolud. Individuaalne lähenemisviis ja käekiri.

- 10.** Mahuline kompositsioon. Erinevate materjalide kasutamine mahuliste(ruumiliste) esemete valmistamisel. Eseme pindade dekoreerimine, kaunistamine. Pinnafaktuuri kasutamine töö ilmestamiseks.

II kursuse õppesisu

1. Töö kompositsioonilise ülesehituse alused. Tasapinnaline ja ruumiline(kahe ja kolmemõõtmeline).
2. Tegelikkuse interpreteerimine. Kunstilise kujundi loomine. Tervik ja osa.
3. Võrkkompositsiooni alused. Ornament.
4. Abstraheerimine. Stiliseerimine.
5. Tehnikateks on guašš, akvarell, papitrükk, kollaaž, segatehnika jm.
6. Tasapinnaline kompositsioon joonte ja pindadega, rütmika, arhitektoonika.
7. Värviperspektiiv, värvuse muutumine vastavalt nende kaugusele.

VANEMA ASTME AINEKAVA EESMÄRGID

- Värvusharmonia ja kompositsiooni skeemi reeglite ja teadmiste kasutamine ülesannete lahendamisel.
- Luua portree, figuuri, interjööri ja maastikuga temaatilisi kompositsioone.
- Tutvutakse tarbograafika võimalustega, õpitakse illustratsioonide liike, seoseid tekstidega.

VANEMA ASTME AINEKAVA

III kursuse õppesisu

1. Temaatiline kompositsioon. Portree, figuur, interjäär. Maastik, aastaajad ja ilmastikunähtused.
2. Värvusõpetus. Koloriit. Värvuste harmoonia põhimõtted.
3. Temaatiline kompositsioon.
4. Figuraalne kompositsioon.
5. Reaalsusele tõelähedaste proportsioonidega inimese kujutamine.
6. Esi- ja tagaplaan.
7. Kirjakompositsioon.
8. Illustratsioon. Tarbograafika.
9. Kompositsiooniskeemid.

IV kursuse õppesisu

1. Perspektiiviteooria ja praktilised ülesanded. Konstrueeriv alusjoonistus. Ideekavandite skitseerimine.
2. Kujutamiseõpetus. Tegelikkuse interpreteerimine läbi isikliku loominguga. Isikupärane käekiri.
3. Värvusõpetus. Kompositsiooniõpetuse lisa. Värvuste helestamine ja küllastamine. Vaadeldakse värvuste vastastikuseid mõjusid. Värvuste harmoonia põhimõtted.
4. Temaatiline kompositsioon. Pööratakse tähelepanu ruumilisele kujutamisele ja õhuperspektiivile, värvi nüanssidele ja valgus-varju kasutamisele kompositsioonisüžee

esiletoomisel. Ideekavandi loomisel õpitakse läbi töötama kompositsiooni üldskeemi, kasutama ekspressiivsuse saavutamiseks mitmesuguseid vahendeid, nagu vaatepunkti kauguse ja kõrguse mõju, vertikaal-, horisontaal- ja diagonaalsuuna mõju, rahulikku tasakaalu ja dünaamikat, sümboolikat ja värvuste mõju. Tuleb osata luua kompositsioone vabalt valitud teemal.

5. Dekoratiivne kompositsioon. Tutvutakse erinevate dekoratiivkunsti liikidega ja võtetega. Õpilastele antakse dekoratiivse pinnalahendusega ülesandeid.
6. Floora ja fauna motiivid dekoratiivses kompositsioonis (piiramata pind, piiratud pind).
7. Reaalsusele tuginevate vormide ümberkujundamine, muutmine ja nende põhjal uute funktsiooniga vormide loomine (sürrealism).
8. Näituse kujunduse põhimõtted koos praktilise teostusega.

Lisa-aastate õppesisu

Lisa-aastate õppesisu sõltub õppurite tasemest ja eesmärgist edasiõppimiseks. Korratakse 5nda kursuse õppekava ja ka kõike muud varem õpitut.

VORMIÕPETUS

NOOREMA ASTME AINEKAVA EESMÄRGID

- Vormiõpetuse eesmärgiks on tutvumine kolmemõõtmeliste kunstiliste objektide ja nende loomise seaduspärasustega.
- Anda ülevaade vormimaailma mitmekesisusest.
- Õppida tundma ja valdama plastilis-mahulise modelleerimise ja konstrueerimise võtteid ja vahendeid.
- Arendatakse vaatlus-, kujutamise- ja eneseväljendamisoskust.

NOOREMA ASTME AINEKAVA

I kursuse õppesisu

1. Sissejuhatus vormimaailma. Maailma vormiline mitmekesisus. Skulptuuri olemus ja spetsiifika. Kolmemõõtmelise kujutamise viisi võrdlemine kahemõõtmelisega. Ruumiliste objektide vaatlemine ja kompimine. Ruumilisus ja plastilisus.
2. Põhiliste modelleerimisvahendite, -materjalide ja -võtetega tutvumine. Klassikalise modelleerimistehnika alused. Voolimine savi või pabermassiga. Voolimispuhkade (stekade) ja improviseeritud abivahendite kasutamine. Liikumise olulisus modelleerimisel. Distanti teadlik muutmine. Pöörleva aluse kasutamine. Mõõtmine ja võrdlemine. Silma ja käe töö koordineerimine. Elementaarteadmised skulptuuri materjalidest.
3. Vormiõpetuse põhimõisted. Vormielementide ühendamise võtted.

4. Savi kui materjaliga tutvumine. Lihtsamad keraamika tehnikad: rullimistehnika, „vorstitehnika“. Esemete ja vormide glasuurimine.
5. Figuraalne kompositsioon. Loomafiguuride plastiline variatiivsus.
6. Ümarplastika ja reljeef. Valguse osa reljeefse kujutise tekkimisel.
7. Vormi väljendusrikkus. Vorm idee väljendajana. Pinnakäsitus meeleolu edasiandjana. Isikupärane kujutamine.

II kursuse õppesisu

1. Vormiõpetuse põhimõisted. Vormide tüpoloogia. Avatud ja suletud vorm. Kumer ja nõgus vorm. Vormihari ja vormipõhi. Osa ja tervik. Fragmentaarsus. Vormielementide ühendamine (lõikumine, neeldumine jm) Staatiline ja dünaamiline kompositsioon.
2. Vorm ja ruum. Figuuri ja fooni seaduspärasused. Kontuuri kasutamine. Vormikontrast.
3. Looduslike ja tehisvormide mitmekesisus. Looduslike ja tehisvormide analüüs. Looduslikud ja sünteetilised materjalid. Materjalide funktsionaalne mitmekesisus, sobivus ja otstarbekus. Materjali omaduste kasutamine vormiloomes. Materjali ja vormi vastavus. Materjalide säilivus. Looduslikud materjalid (savi, kivi, vesi, liiv, kips, puit, vill jm.) ja nende kasutamise võimalused. Töödeldud materjalid (klaas, paber, lina, puuvill jms). Sünteetilised ja tehnilised materjalid (plastmassid, penoplast, kile, ruberoid, makrofleks jt).
4. Modelleerimisvahendid ja -võtted. Tugialuse (karkassi) kasutamine. Aluste tüübid. Loodimine. Pinnatöötlus, faktuuri ja tekstuuri kasutamine. Töövahendi jälje kasutamise võimalused.
5. Savi rullimise ja kleepimise tehnikad. Esemete ja vormide dekoreerimine või glasuurimine.

VANEMA ASTME AINEKAVA EESMÄRGID

- Vormiõpetuse eesmärgiks on tegelemine kolmemõõtmeliste kunstiliste objektide ja nende loomise seaduspärasustega.
- Tarbevormi savist voolimise erinevad töövõtted.
- Arendatakse vaatlus-, kujutamise- ja eneseväljendamisoskust.

VANEMA ASTME AINEKAVA

III kursuse õppesisu

1. Skulptuur ja keskkond. Skulptuuri seosed ümbritseva keskkonnaga. Miljöõtegurite mõju. Skulptuur interjööris ja eksterjööris. Skulptuuri ruumiline paiknemine. Taustruum. Skulptuuri eksponeerimise põhimõtted. Plastika seosed arhitektuuri ja disainiga.
2. Vorm ja materjal. Materjali võimaluste avanemine. Materjal ja struktuur. Materjali struktuursed omadused ja nende kasutamise võimalused. Domineerivate omaduste kasutamine teoste loomisel. Kunstiline idee ja struktuuri omapära. Materjalide füüsilised omadused (kõva ja pehme, veniv ja jäik, sile ja karvane, tihe ja poorne). Materjali muutmise võimalused (mõjutamine temperatuuriga, mehhaaniline töötlemine

jms). Füüsiline (peenestamine, poleerimine jms) ja keemiline (söövitamine) töötlemine. Materjal ja kontseptsioon. Materjalide omadused tähenduse kandjana. Semantilised tunnused. Materjal kui märk.

3. Moodulile rajatud kompositsiooni printsiibid. Looduslike ja tehismaterjalide seostamine. Valmisesemete kasutamine. *Assamblaaž* ja *ready-made* tehnikad.
4. Rütm ja dünaamika. Elementide ühendamise võtted. Korduste kasutamine. Elementide ja intervallide varieerimise võtted ja printsiibid. Rütm ja seriaalsus.
5. Inimese portreeline kujutamine. Pea konstruktsioon(kõrg-ja poolreljeef). Näoosade analüüs (silm, kõrv, nina jms). Näolihaste jaotumine. Juuste üldistatud kujutamine.
6. Suuremad keraamilised vormid. Ruumilise eseme pinnalaotuse kavandamine. Töö teostamine kasutades rullimise ja kleepimise tehnikat. Esemete ja vormide dekoreerimine ja glasuurimine.
7. Isikupärane kujutamine, individuaalne lähenemisviis ja käekiri.

IV kursuse õppesisu

1. Ajamõõde skulptuuris. Eelprogrammeeritud objektid (kineetiline, heli- ja valgusskulptuur). Stabiilne ja mobiilne skulptuur. Protsessuaalne kunst (*performance*, *happening* jt). Keskkonnakunst (*land-art*).
2. Illusionism ja optilised efektid skulptuuris. Op-kunsti kogemuse analüüs. Lihtsamate nägemisillusioonide kasutamine kunstiteostes. Ruumi ja vormi näiline ja tegelik deformeerimine. Virtuaalne reaalsus kunstilise keskkonnana.
3. Suuremad keraamilised vormid. Ruumilise eseme pinnalaotuse kavandamine. Töö teostamine kasutades rullimise ja kleepimise tehnikat. Esemete ja vormide dekoreerimine glasuurimine.
4. Isikupärane kujutamine, individuaalne lähenemisviis ja käekiri.

Lisa-aastate õppesisu

Lisa-aastate õppesisu sõltub õppurite tasemest ja eesmärgist edasiõppimiseks. Korratakse 5nda kursuse õppekava ja ka kõike muud varem õpitut.

Kaia Lukats
direktor